

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564)
มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1)
An Evaluation of the Master's degree in Education,
Program in Educational Administration (The new curriculums 2021),
Payap University by CIPP Model (First Phase)

ประภัสสร สมสถาน¹ และ ปาริชาติ บัวเจริญ²

มหาวิทยาลัยพายัพ^{1,2}

Prapatsorn Somsatan¹ and Parichat Buacharoen²

Payap University^{1,2}

Corresponding Author E-mail: parichat_b@payap.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1) ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และ ด้านกระบวนการ (Process) ประชากร/กลุ่มเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 23 คน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 8 คน และ นักศึกษา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

---

* ได้รับบทความ: 23 พฤศจิกายน 2566; แก้ไขบทความ: 13 ธันวาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 22 ธันวาคม 2566

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมทั้งจากอาจารย์และนักศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ถ้าจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) และ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28, 4.26 และ 4.21 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; รูปแบบประเมินชิปป์; สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Abstract

The objective of this research was to evaluate the Master of Education program. Field of Study: Educational Administration (New curriculum 2021) Payap University Using the CIPP Model evaluation format (Phase 1), which consists of evaluation in 3 areas: environmental: context, input factors, and process. The total population/target group is 23 people, consisting of 2 groups: 8 instructors in charge of the curriculum and regular program instructors, and 15 students in the academic year 2021. The instruments used to collect this data consisted of a semi-structured interview form. Group discussion recording form and course evaluation forms It is a 5-level rating scale. Statistics used to analyze research data: frequency, percentage, mean, standard deviation. and content analysis.

The research results found the following.

Results of the evaluation of the Master of Education program Field of Study: Educational Administration (New curriculum 2021) Payap University Including both teachers and students. at a high level The average value was 4.25. If classified by aspect, it was found that the process aspect, the environmental context aspect (Context), and the input factor aspect (Input) were at a high level. The average values were 4.28, 4.26, and 4.21, respectively.

Keywords: Curriculum Evaluation; CIPP Model; Educational Administration

บทนำ

การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพเพื่อไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้เป็นหลักสำคัญในการผลิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Phiryo Sathon, 1999 : 3) การศึกษาได้รับการยอมรับและให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ หรือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทุกๆระดับ ไม่ว่าจะเป็ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก กระบวนการถ่ายทอดความรู้ เจตคติค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเกิดจากกระบวนการบริหารการศึกษา (Educational Administration) เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลผลิต คือ นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพ การดำเนินการดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ ของผู้บริหารและผู้ร่วมงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเป็นผู้นำ (Leadership) มีประสิทธิภาพในการทำงาน และมีธรรมาภิบาล (เกษม วัฒนชัย, 2546 : 2) ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิต มีสถาบันหลายแห่งที่มีหลักสูตรผลิตผู้บริหารการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ ที่เล็งเห็นความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสให้กับ นักการศึกษา ครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา และผู้ที่มีความประสงค์จะพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้ ในด้านการบริหารการศึกษา จึงได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาขึ้น ในปีการศึกษา 2564 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ และคุณธรรมเป็นผู้นำทางการศึกษาที่ดีโดยให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐานการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา การรับรองวิทยฐานะ และการบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงต้องพัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย ปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 21-23) การประเมินเป็นการวัดความกระตือรือร้น ความเข้าใจความจำเป็น การวางแผนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร (Madaus and Stufflebeam, 1988 : 3) ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม (Shinkfield and Stufflebeam, 1995 : 30-31) หรือเป็นกระบวนการ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่ เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2555 : 174) อีกทั้งยังเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนและประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ (กาญจนา คุณารักษ์, 2549 : 21)

ขณะที่มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตจะต้องมีการควบคุมคุณภาพการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการควบคุมคุณภาพของหลักสูตรเมื่อใช้หลักสูตรไปช่วงระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาทบทวนคุณภาพของหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) ซึ่งในการประเมินหลักสูตรจะมีแนวคิดและวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น วิธีการประเมินตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ (Tyler) วิธีการประเมินของโพรวัส (Provus) (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553 : 110) วิธีการประเมินเพื่อการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003 : 283) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่เพื่อการพิสูจน์ แต่เพื่อการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ ทำการเปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาขึ้น เมื่อปีการศึกษา 2564 โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตรตามหลักวิชาการเพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ให้มีคุณภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงต้องดำเนินการประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งหาคำตอบว่าหลักสูตรดำเนินไปตามนโยบาย บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้ประเมินในฐานะเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรและเป็นผู้สอน จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการประเมินหลักสูตร ตั้งแต่เริ่มใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตรและผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตรคือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สำหรับการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมิน ชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม ครอบคลุมทุกขั้นตอนการดำเนินการตามหลักสูตรโดยมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product) ของหลักสูตรเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจในพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อไป

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ มีความมุ่งหวังในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาแบบมีอาชีพภายใต้มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิตของคุรุสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่ดูแลทางด้านการศึกษาอย่างเคร่งครัด ในเชิงการแข่งขันทางตลาด มหาวิทยาลัยพายัพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ไม่มีคณะศึกษาศาสตร์ และพบว่ามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่มีหลักสูตรบริหารการศึกษารองรับความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งกลยุทธ์ทางการตลาดที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้านค่าเล่าเรียนที่ถูกกว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรที่คล่องตัว เนื่องจากมหาวิทยาลัยพายัพอยู่ภายใต้การดูแลของมูลนิธิสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย ดังนั้นกระบวนการดำเนินงานต้องเป็นไปอย่างมีระบบและกลไก สามารถตรวจสอบได้ ทำให้การจัดทำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพ

นอกจากต้องให้เป็นไปตามประกาศคุรุสภาแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามระบบและกลไกที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด อาทิเช่น การดำเนินงานการรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพ อันได้แก่ มาตรฐานการผลิตมหาบัณฑิตให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมาตรฐานด้านผลิตมหาบัณฑิตด้านประสบการณ์ โดยให้มีการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพบริหารการศึกษา คือ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะตามสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาหรือบุคลากรให้เป็นผู้วิจัย ทางด้านการบริหารการศึกษา การจัดการเรียนการสอนหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับชุมชน สังคม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2552) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (2558 : 3) ที่มุ่งในการศึกษาระดับปริญญาโทให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาและสังคม ประกอบไปด้วยรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติภาคสนาม การทำโครงงาน กิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการจัดทำวิทยานิพนธ์ที่สามารถเกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของผู้เรียนได้ เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะมีข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรครบตามรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2568

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2564) มหาวิทยาลัยพายัพ แต่เนื่องจากเป็นหลักสูตรใหม่ ปี พ.ศ. 2564 นับเป็นหลักสูตรแรกของมหาวิทยาลัยพายัพที่ดำเนินการเปิดหลักสูตรทางการศึกษา อีกทั้งสาขาวิชาการบริหารการศึกษายังมุ่งเน้นในเรื่องของการผลิตบัณฑิตให้เป็นการรับรองมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพจากคุรุสภา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิตภายใต้การกำกับและควบคุมดูแลจากสำนักงานจากคุรุสภา ทางหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องข้อมูลที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้บริหารในการที่จะพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ มีความคาดหวังว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพ จะมีแนวโน้มและทิศทางของการบริหารหลักสูตรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ซึ่งในระยะแรกนี้ดำเนินการประเมินใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) ทั้งนี้ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ทราบผลของการดำเนินงานของหลักสูตรในการนำไปเป็นแนวทางการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1) ซึ่งประกอบไปด้วย การประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และ ด้านกระบวนการ (Process)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2564) มหาวิทยาลัยพายัพโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะแรก) เป็นการวิจัยเชิงประเมิน ทั้งนี้เน้นเชิงปริมาณ สำหรับพื้นที่ในการวิจัย คือ มหาวิทยาลัยพายัพ สำหรับ ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 23 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 8 คน และ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ 2564 จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบประเมินหลักสูตรแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรและนักศึกษา ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งทำการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน คุณลักษณะของนักศึกษา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารหลักสูตร สำหรับการหาคุณภาพของแบบประเมิน นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาความชัดเจน ของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และ ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย จำนวน 3 คน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบประเมิน ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่มี คุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มเป้าหมาย (หลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา) ที่มหาวิทยาลัยอื่น จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามแบบของครอนบาค ได้ค่า 0.947

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากฝ่ายวิชาการและวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจาก อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา โดยการขอสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และทำการแจกแบบประเมินหลักสูตรฯ ไปยังประชากร/กลุ่มเป้าหมายในรูปแบบ google form และประสานงานผ่านช่องทางสื่อสารทาง e-mail, Line เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลเทียบเกณฑ์

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยกลุ่มอาจารย์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยกลุ่มอาจารย์ จำแนกตามด้านการประเมิน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context)	4.00	0.87	มาก
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.09	1.34	มาก
ด้านกระบวนการ (Process)	4.10	0.84	มาก
รวม	4.05	1.16	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ถ้าจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 4.09 และ 4.10 ตามลำดับ

2. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยกลุ่มนักศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยกลุ่มนักศึกษา จำแนกตามด้านการประเมิน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context)	4.44	0.66	มาก
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.34	0.75	มาก
ด้านกระบวนการ (Process)	4.41	0.75	มาก
รวม	4.40	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ถ้าจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และ ด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44, 4.34 และ 4.41 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2564) มหาวิทยาลัยพายัพ (ระยะที่ 1) ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านบริบทสภาพแวดล้อม

ด้านบริบทสภาพแวดล้อมของการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2564) โดยกลุ่มอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อจำแนกทุกประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการออกแบบหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) นั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการออกแบบหลักสูตร โดยคำนึงถึงปัจจัย พื้นฐานต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรจึงมีความสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร โครงสร้าง ของหลักสูตร และเนื้อหาสาระรายวิชาของหลักสูตร พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การครอบคลุม ทั้งความรู้และทักษะทั่วไป รวมทั้ง ความรู้และทักษะเฉพาะทางของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

การให้ความสำคัญกับความมุ่งมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพิจารณาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย อันแสดงถึงอัตลักษณ์ของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมาพิจารณาให้ตรงกับความคาดหวังของหลักสูตรที่ครอบคลุมเกณฑ์ที่คุรุสภากำหนดในเรื่องของ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และ มาตรฐานบัณฑิตเพื่อการรับรองปริญญาจากคุรุสภา (วิชาชีพบริหารการศึกษา) นอกจากนี้เรื่อง การยกระดับคุณภาพของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่ต้องสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรตามเกณฑ์เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUNQA) ซึ่งมหาวิทยาลัยได้มีนโยบายในการปรับเปลี่ยนระบบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตร โดยใช้รูปแบบ AUNQA เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 เป็นต้นไป ถือได้ว่าสภาพบริบทของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) ทำให้ทราบว่าหลักสูตรได้ถูกออกแบบและมีความสอดคล้องเป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาของการบริหารการศึกษาที่ได้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรไว้ สอดคล้องกับ ปารีชาติ บัวเจริญ และ ประภัสสร สมสถาน (2565) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษามีการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ เขียวน้ำขุม และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2566) ได้ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม โดยการประเมินหลักสูตรนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของสตีฟเฟิลปิม เพื่อประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านผลผลิต 2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ด้านบริบท ควรมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใต้การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาโควิด-19 ซึ่งนักศึกษาต้องได้รับความรู้จากบทเรียนและอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบันบริบทของหลักสูตรควรออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้ใช้มหาบัณฑิตต้องการให้หลักสูตรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพภาวะผู้นำทางวิชาการ การวางตัวในสังคมให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น และด้านกระบวนการ ควรมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดระบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ กระบวนการเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรที่กำหนดดีอยู่แล้ว กระบวนการสำเร็จการศึกษาควรกำหนดให้ชัดเจน

ด้านบริบทสภาพแวดล้อมโดยกลุ่มนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกทุกประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณสมบัติในด้านความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการออกแบบหลักสูตร และกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระรายวิชาวิชาของหลักสูตร เพื่อให้เกิดการผลักดันให้ผู้เรียนได้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร โดยพิจารณาเป็นประเด็น ๆ อาทิเช่น ความทันสมัยของหลักสูตร มีการอธิบายชี้แจงข้อกำหนด หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะสะท้อนถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นต่อนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการจัดลำดับรายวิชาอย่างเป็นระบบเริ่มตั้งระดับพื้นฐานจนถึงการบูรณาการซึ่งกันและกันได้ของรายวิชาเพื่อนักศึกษาจะไม่อยู่ในภาวะเครียด หรือกดดันจากการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในแต่ละรายวิชา มีรายวิชาเรียนทั่วไปและวิชาเฉพาะที่สามารถเพิ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพิ่มพูนทักษะจนถึงขีดความสามารถในการนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต เพิ่มพูนประสบการณ์ที่จำเป็นเพื่อให้นักศึกษาได้นำไปจริงก่อให้เกิดความเป็นผู้บริหารมืออาชีพเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องต่องานวิจัยของ ชัชกริยา ไบลี นวัตกรรม หอมสิน และธีรพบ เพ็งจันทร์ (2564 : 108-126) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า ด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างหลักสูตร และรายวิชาในหลักสูตร สอดคล้องกับการประเมินหลักสูตรทั้งด้านวัตถุประสงค์ และด้านโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจมาจากการออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจนและสอดคล้องต่อความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องต่อความต้องการของสังคม ต้องพิจารณาสิ่งที่กำหนดหลักสูตร รวมถึง ด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนด้วยและยังสอดคล้องต่อผลการศึกษาวิจัยของและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ นันทะไชย และคณะ (2552 : 91-103) เรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ผู้ร่วมงานของบัณฑิต และ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยมีข้อสรุปด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และรายวิชาแต่ละกลุ่มวิชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประเด็นอื่น ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ด้านปัจจัยนำเข้าโดยกลุ่มอาจารย์และนักศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกทุกประเด็นพบว่าอยู่ระดับปานกลาง มากถึงมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะของอาจารย์เป็นไปตามเกณฑ์กำกับมาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 ว่าด้วยคุณสมบัติของจำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน แบบอาจารย์ประจำ และแบบอาจารย์พิเศษ คุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก (เกณฑ์กำกับมาตรฐานหลักสูตร, 2558) อีกทั้งประกาศมหาวิทยาลัยพายัพ เรื่อง ระบบและกลไกการบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ.2560 เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้การปฏิบัติงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย โดยการกำหนดระบบและกลไกการบริหารหลักสูตรเป็น 2 ระบบ ได้แก่ ระบบการกำกับมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่เพื่อควบคุมมาตรฐานทางวิชาการให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิของสาขาวิชา และระบบการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงหรือเปิดดำเนินการหลักสูตรใหม่ที่มหาวิทยาลัยพัฒนาขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งพิจารณาหากมีการปิดหลักสูตร (มหาวิทยาลัยพายัพ, 2560) ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2560 : 12-27) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ความเห็นว่า เนื้อหาสาระรายวิชาของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติครบถ้วน มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษามีจำนวนเพียงพอ มีทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเหมาะสม ภาวะเบียบมีความชัดเจน การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างเป็นระบบ นักศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ดังนั้นด้านทักษะความสามารถของอาจารย์ผู้สอน เนื้อหาวิชา การบริหารหลักสูตร ภาวะเบียบ คุณลักษณะนักศึกษา งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชานี้มีความสำคัญมากเป็นการสร้างผู้นำทางการศึกษาที่มีคุณภาพทำให้เกิดการพัฒนา นักเรียน ครู และโรงเรียน ส่งผลถึงการยกระดับการศึกษาของประเทศดังนั้นจึงต้องมีการสนับสนุนการจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกนักศึกษาที่เหมาะสมมาเข้าเรียนมีการทดสอบภาษาอังกฤษสอบความรู้พื้นฐานทางการบริหาร และสอบสัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคลในด้านอาจารย์ผู้สอนก็นับว่าสำคัญอย่างยิ่ง ทุกคนมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษามีทักษะ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการสอน และการบริหารมาก่อน สำหรับด้านการจัดเนื้อหาวิชาจะเป็นลักษณะ Functional Curriculum คือ จัดรายวิชาที่มีเนื้อหาสาระตรงตามหน้าที่และภารกิจของสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในสถานศึกษาของตนได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2562 : 19-36) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ผลการวิจัยด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด เพราะคณาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิปริญญาเอก มีประสบการณ์การสอน และการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเกษียณมาจากมหาวิทยาลัยของรัฐและมีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านกระบวนการ

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ด้านกระบวนการโดยกลุ่มอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกทุกประเด็นพบว่าอยู่ระดับมากทุกประเด็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ประจำหลักสูตรมุ่งหวังที่จะสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรให้ได้มากที่สุด ได้แก่ นักศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา

การนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมของหลักสูตรต่อต้นสังกัดในทุกปี รวมถึงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีผ่านเว็บไซต์ของสาขาวิชา เพจ เฟสบุ๊กของสาขาวิชา รวมถึงการสื่อสารกับทางคณาจารย์ เพื่อขอคำปรึกษาในกรณีทางหลักสูตรเกิดข้อสงสัย การดำเนินงานของหลักสูตร กรณีที่ทางหลักสูตรได้มีการปรับเปลี่ยน รูปแบบกำหนดการ วิธีการประเมินผู้เรียนระหว่างทำกิจกรรมตามที่คณาจารย์กำหนดที่หลักสูตรดำเนินการให้นักศึกษา ยังคงตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ เพื่อให้มั่นใจจะไม่มีผู้ใดได้รับผลกระทบเชิงลบจากกระบวนการดำเนินการของหลักสูตรแต่อย่างใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ (2561 : 243-255) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ.2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พบว่าด้านกระบวนการความคิดเห็นส่วนใหญ่ของอาจารย์ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2560 : 12-27) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ด้านกระบวนการโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการตรวจติดตามแก้ไขและการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรด้านความร่วมมืออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการเรียนการสอนจะจัดอาจารย์รับผิดชอบการสอนรายวิชาละสองคน อาจารย์แต่ละคนจะให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมุมมองที่แตกต่างไป อาจารย์จะใช้วิธีการกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิพากษ์ มีการนำองค์ความรู้ใหม่ ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามาเสริมความรู้และวิเคราะห์ร่วมกับ

นักศึกษา สำหรับกิจกรรมภาคสนาม การฝึกประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติการบริหารในหน่วยงานทางการศึกษา การจัดทำโครงการด้านการศึกษาในสถานศึกษาของตน การให้นักศึกษาร่วมกันจัดอบรม กิจกรรมสัมมนาด้านการบริหารการศึกษาโดยการเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงมาบรรยายถือเป็นการฝึกประสบการณ์ตรงในการให้บริการทางวิชาการที่ให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้

ด้านกระบวนการของการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยกลุ่มนักศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกทุกประเด็นพบว่าอยู่ระดับมาก จนถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพ “การจัดการศึกษาที่ยึดมั่นในสัจจะแลบริการ สร้างสรรค์คนดี และคนเก่ง มีคุณธรรม นำไปรับใช้สังคม” เป็นการนำปรัชญาของมหาวิทยาลัยพายัพ มาใช้สร้างเป็นปรัชญาของหลักสูตรที่มีอัตลักษณ์ชัดเจนในการผลิตบัณฑิต “ผู้บริหารมืออาชีพที่มีจิตบริการ” และหลักสูตรได้ทำการถ่ายทอดปรัชญาของหลักสูตรลงสู่การจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา หลักสูตรมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมถึงกิจกรรมที่คุรุสภากำหนดให้ปฏิบัติเป็นไปตามในด้านมาตรฐานการหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิตเพื่อการรับรองปริญญาโท (วิชาชีพการบริหารการศึกษา) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้สอดคล้องตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยและปรัชญาของหลักสูตร และเพื่อการขอรับใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา เพราะฉะนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา การจัดกิจกรรมในทุกรูปแบบ ต้องมีความหลากหลาย สามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษาทั้งด้านเชิงวิชาการและวิชาชีพเพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต และอาจารย์ในหลักสูตรได้ทำการปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้บริหาร มีอุดมการณ์ จิตบริการ และครองตนเองบนหลักธรรมาภิบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร โดยมีกระบวนการกำกับมาตรฐานและการประเมินผลนักศึกษาที่ชัดเจนเพื่อที่จะติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา มีการให้คำปรึกษาดูแลสภาพปัญหาทั่วไปจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหลักสูตร เพื่อคอยช่วยเหลือดูแลนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่กำลังเป็นนักศึกษาอยู่ในหลักสูตรเพื่อป้องกันการอุทธรณ์ และได้มีการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรม และข่าวสารอื่น ๆ ที่จะป็นแก่นักศึกษาเป็นระยะ ๆ ผ่านช่องทางกลุ่มสาขาวิชา การประสานแจ้งเป็นรายบุคคล(กรณีฉุกเฉิน) และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสาขาวิชาการบริหารการศึกษาผ่านเฟสบุ๊คเพจสาขาวิชาการบริหารการศึกษา เว็บไซต์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยพายัพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นกระบวนการทำงาน การเคลื่อนไหวของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ซึ่งก็สอดคล้องกับกับงานวิจัย ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2562 : 19-36) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการ คือ การเรียนการสอนที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเสริมสร้างความเป็นผู้นำทางการบริหารการศึกษาเป็นวิชาหลักที่สำคัญ มุ่งเน้นการบริหารคน บริหารงาน บริหารเทคโนโลยีในการบริหารทางการศึกษา เพื่อความเข้าใจวัฒนธรรม ซึ่งตรงกับปรัชญาของหลักสูตร ทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ วรรณเวช และคณะ (2564 : 242-253) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่าหลักสูตรมีการกำหนดกระบวนการ วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนแจ้งเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชา สอนครอบคลุมเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในแผนการสอน จัดกิจกรรมและส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและสอดคล้องกับ สมชัย พุทธา (2559 : 38-47) ได้ทำการศึกษาวจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการ โดยทั่วไปอยู่ในระดับดี กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context)

1.1 ควรมีการทบทวนผลลัพธ์การเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.2 มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ควรดูแลรักษาอย่าสม่ำเสมอ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

2.1 ควรมีการจัดหา ห้องเรียน ห้องประชุม สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการให้บริการด้านการเรียนการสอน แก่ อาจารย์ และนักศึกษา ให้เหมาะสม และเพียงพอ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร

2.2 เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ไม่เพียงพอ ต่อการทำงาน และการติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

- 2.3 การสรรหาอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- 2.4 คณาจารย์ควรมีการปรึกษากันทุกครั้ง เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อสรุปให้กับนักศึกษาเข้าใจง่ายและควรพูดคุยกับนักศึกษาแบบเป็นกันเองโดยใช้คำพูดที่ดี และเหมาะสม
- 2.5 เพิ่มการคัดกรองนักศึกษาที่จะมาสมัครศึกษาต่ออย่างเป็นระบบและรอบด้านมากกว่านี้ รวมถึงด้านทัศนคติของนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อ

3. ด้านกระบวนการ (Process)

- 3.1 ปรับเนื้อหาในบางรายวิชาให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น เพิ่มเนื้อหาสาระเกี่ยวกับด้านการบริหารงานภายในสถานศึกษารวมถึงขอบเขตของงานแต่ละฝ่ายอย่างลึกซึ้ง เช่น การบริหารงาน 4 ฝ่ายในสถานศึกษา
- 3.2 ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกวิชาเลือกเสรีได้ตามความสนใจ และความถนัด
- 3.3 ลำดับการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของการบริหารหลักสูตร ค่อนข้างสับสน ซ้ำซ้อน ไม่เป็นระบบ ควรมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน
- 3.4 ควรมีการให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ของงานต่างๆที่อาจารย์ได้มอบหมายให้นักศึกษา ได้ทราบถึงผลการทำงานเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ของหลักสูตรเพื่อจะพบว่าตัวแปรใดส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรมากที่สุด ในการนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไปในปีการศึกษา 2567
2. ควรมีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ โดยกำหนดขอบเขตการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) และคุณภาพบัณฑิต ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร
3. ควรมีการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ในรูปแบบอื่น ๆ บ้าง เช่น รูปแบบของโพรวัส (Provus) หรือเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)
4. ควรทำวิจัยกรณีศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษที่สำเร็จการศึกษาในกรณีที่ประสบความสำเร็จที่เป็นต้นแบบ เพื่อนำมาใช้เป็นกรณีตัวอย่างในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1) ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับผลการประเมินหลักสูตร ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และ ด้านกระบวนการ (Process) ทำให้ ได้รับข้อมูลใหม่และมีการศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากงานวิจัย เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิจัยมาใช้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์ กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 และการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพหลักสูตร เกณฑ์ AUNQA V4 ซึ่งหลักสูตรมีแผนการปรับปรุงครบรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2568

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2549). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2548. (2548, 25 พฤษภาคม).
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 39 ง, หน้า 21-23.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). การบริหารเพื่อการพัฒนาคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- จารุวรรณ เขียวน้ำชุม และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2566). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(2), 1665-1678.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ธเนศวรการพิมพ์.
- ปาริชาติ บัวเจริญ และ ประภัสสร สมสถาน. (2565). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร. *วารสารปัญญา*, 29(3), 141-155.
- พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(28), 243-255.
- นิพนธ์ วรรณเวช และคณะ. (2564). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสาร ศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 4(2), 242-253.
- ลัดดา วัลย์เพชรโรจน์. (2562). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ด้วยรูปแบบ CIPPIEST. *Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University*, 5(2), 19-36.
- สมชัย พุทธา. (2558). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 6(2), 38-47.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2555). การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีและการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สุชาติ นันทะไชย และคณะ. (2552). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 15(1), 91-104.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558) คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2552). คู่มือผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เจเคพรีน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง.
- สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Silpakorn Educational Research Journal*, 9(1), 12-27.
- Bailee, C., Homsin, N., & Pengchan, T. (2021). The Criculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Graduate School, Udon Thani Rajabhat University. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(2), 108-126.
- Madaus, George F. and Daniel L. Stufflebeam. (1988). Educational Evaluation: Classic Works of Ralph W. Tyler. London: Kluwer Academic Publishers.
- Shinkfield, Phiryo Sathon. (1999). An Evaluation for Education Development Of curriculum Development, 12(7). 2-7.
- Shinkfield, A.J., & Stufflebeam, D.L. (1995). Teacher evaluation: A guide to effective practice. Kalamazoo, MI: Center for Research on Educational Accountability and Teacher Evaluation. 30-31
- Stufflebeam, D. L. (1971). Education Evaluation and Decision Making, in Education Evaluation: Theory and Practice. Belmont California: Wadsworth Publishing.
- Stufflebeam, Danial L. (2000). "THE CIPP MODEL FOR EVALUATION." in Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation. (2nd ed.). Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for Evaluation. International Handbook of Educational Evaluation, 9, 31-62.